

Na základě toho, co sis přečetl/a, vysvětli, proč Tomův tatínek ve skutečnosti upekl koláč pro nepřítele.

.....

Tato otázka k textu *Koláč pro nepřítele* (viz str. 19) sleduje schopnost žáka porozumět celkovému významu textu, propojit související informace a vysvětlit záměr postavy. V České republice odpovědělo na otázku správně 56 % žáků, v mezinárodním průměru odpovědělo správně 50 %.

Ukázka č. 4 – otázka z velmi vysoké úrovně

Účel čtení: čtení pro získávání literární zkušenosti

Postup porozumění: interpretace

Popis: interpretovat jednání postavy, popsat její povahový rys a doložit ho příkladem

**Jaký byl farmářův přítel, poznáš podle toho, co dělal.
Popiš, jaký farmářův přítel byl, a uveď příklad, který to dokazuje.**

.....

Toto je příklad otázky k textu *Leť, orle, leť*, na kterou odpověděli správně žáci, jejichž čtenářské dovednosti jsou na nejvyšší úrovni. Žák musí porozumět celkovému smyslu textu a zároveň posoudit a zhodnotit jednání postavy v různých situacích. Během četby si utváří na základě informací z textu a na základě svých vlastních zkušeností představu o postavě farmářova přítele a vyvozuje povahový rys této postavy. Následně vytváří vlastní interpretaci, ve které tento povahový rys vysvětluje a dokládá ho uvedením konkrétního příkladu jednání postavy. Mezinárodní úspěšnost vyhovujících odpovědí činila 29 %. V České republice uvedlo vyhovující odpověď 42 % žáků.

4 VYHODNOCOVÁNÍ ODPOVĚDÍ

Pro hodnocení odpovědí v šetření PIRLS se nepoužívají termíny „správná“ a „nesprávná“ odpověď. Místo nich byly zavedeny výrazy „úplná odpověď“, „částečná odpověď“ a „nevyhovující odpověď“.

U prvního typu otázek – otázky s výběrem odpovědi – má každá otázka pouze jednu vyhovující odpověď, které je přidělován kód 1.

U druhého typu otázek – otázky s tvorbou odpovědi – musí žáci napsat odpověď vlastními slovy. Tyto otázky jsou hodnoceny jedním, dvěma nebo třemi body podle požadované hloubky porozumění. Odpovědi žáků na tyto otázky jsou vyhodnocovány vyškolenými hodnotiteli, kteří se řídí předem stanovenými pokyny k vyhodnocení, které popisují podstatu úplné a částečné odpovědi. Součástí pokynů jsou příklady odpovědí, které pomáhají určit hranice mezi jednotlivými kódy a ukazují řadu způsobů, jimiž mohou žáci na danou otázku odpovědět. Pokyny uvádějí kritéria, podle nichž se posuzuje, nakolik žák textu porozuměl a kolik bodů má za svoji odpověď získat.

Při vyhodnocování je důležité si uvědomit, že šetření PIRLS se zaměřuje na porozumění přečtenému textu, nikoli na písemný projev žáků. To znamená, že se tolerují jak neobratná vyjádření, tak i pravopisné chyby. Často se tedy může stát, že žáci obdrží nejvyšší hodnocení za pochopení určité otázky, ačkoliv odpoví neobratně nebo s pravopisnými chybami. Test je časově omezen, a odpovědi žáků proto mohou být tím prvním, co je napadne. Pokud je možné v odpovědi rozpoznat určitý stupeň porozumění textu, měla by být odpověď patřičně ohodnocena bez ohledu na kvalitu písemného projevu.

Rovněž je třeba brát v úvahu možnost různých interpretací, pokud však vycházejí z textu. Nejvyšší hodnocení mohou tedy získat i velmi rozdílné odpovědi, které se liší nejen formulací, ale i obsahem.